

Sygn. akt II CSK 356/21

POSTANOWIENIE

Dnia 5 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa N. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
przeciwko N. spółce akcyjnej w L.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 5 października 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 22 lutego 2021 r., sygn. akt I AGa (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

**2) zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda koszty
postępowania kasacyjnego w kwocie 5400 (pięć tysięcy
czterysta) zł.**

UZASADNIENIE

Powód N. sp. z o.o. z siedzibą w P. wniósł o zasądzenie od pozwanego N. S.A. z siedzibą w L. kwoty 546.431,25 zł. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie. Wyrokiem z dnia 21 października 2019 r. Sąd Okręgowy w P. uwzględnił to żądanie, umarzając postępowanie w zakresie, w jakim powód ograniczył powództwo. Apelacja pozwanego została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 22 lutego 2021 r. Pozwany wniósł skargę kasacyjną opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynach kasacyjnych objętych art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolę „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Skarżący wskazał na zagadnienie prawne na gruncie art. 6 k.c. w zw. z art. 498 k.c. i 499 k.c. oraz art. 627 k.c. dotyczące kwestii, czy w przypadku przedstawienia przez strony roszczeń podlegających wzajemnej kompensacie, ciężar dowodu spoczywa wyłącznie na stronie przedstawiającej własne roszczenie do kompensaty z roszczeniem powoda, czy też na obu stronach postępowania, a zatem czy w tej sprawie tylko na pozwanym spoczywał ciężar dowodu w zakresie nakładanych na powoda kar umownych z tytułu nienależytego wykonania usług objętych umowami ramowymi, przedstawionych do potrącenia, czy również powód był zobowiązany do przeprowadzenia dowodu w zakresie prawidłowego wykonania umów ramowych. Kolejne występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne dotyczy, według skarżącego, interpretacji art. 65 § 2 k.c. w kontekście ustalenia treści łączącego strony stosunku prawnego w sposób sprzeczny z jednoznaczną treścią zawartej między stronami umowy, tj. wbrew jednoznacznej treści postanowień umów ramowych, z których ani bezpośrednio ani pośrednio nie wynikał wymóg załączania przez pozwanego do not wystawionych powodowi not obciążeniowych wystawionych przez O. S.A. i wykazywania w ten sposób nałożenia kary umownej w określonej wysokości na pozwanego.

W nawiązaniu do tak sformułowanej przyczyny kasacyjnej należy przypomnieć, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju prawa i orzecznictwa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu przez sąd powszechny zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy; zawrzeć we wniosku o przyjęcie skargi pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone wątpliwości, wykazać zasadność preferowanego sposobu jego rozstrzygnięcia, a także wadliwość rozwiązania przez Sąd drugiej instancji postawionego problemu prawnego w sposób rzutujący na wynik sprawy.

Sformułowane przez skarżącego zagadnienia nie mają charakteru abstrakcyjnych problemów prawnych w przytoczonym wyżej rozumieniu, lecz eksponują wątpliwości skarżącego dotyczące sposobu rozstrzygnięcia tej sprawy przez Sądy *meriti* i dokonanej przez te Sądy oceny prawnej. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi nie zawiera pogłębionego wywodu jurydycznego wykazującego, że te zagadnienia stanowią problemy nowe i dotychczas niewyjaśnione, lecz sprowadza się wyłącznie do krytyki zaskarżonego wyroku, co oznacza, że nie została wykazana pierwsza przyczyna kasacyjna. Sformułowany przez skarżącego problem dotyczy rozkładu ciężaru dowodu w sprawie o zasądzenie wynagrodzenia z tytułu umowy o świadczenie usług (umów ramowych z dnia 30 marca 2012 r.) w przypadku przedstawienia przez strony roszczeń podlegających wzajemnej kompensacie. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego i poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego wynika natomiast, że podstawą uznania przez te Sądy za nieskuteczne dokonywanych na bieżąco przez pozwanego potrąceń kar umownych nałożonych na pozwanego przez T. S.A. (następnie O. S.A.) z należnym powodowi wynagrodzeniem z tytułu wykonywania umów ramowych, było nie tylko niewykazanie wysokości tych wierzytelności w postępowaniu sądowym, lecz przede wszystkim niewykazanie przez pozwanego

wysokości kar umownych (przysługujących pozwanemu wierzytelności) przy dokonywaniu ich potrąceń z wynagrodzenia powoda (art. 498 w zw. z art. 499 k.c.).

Pozwany nie wykazał także, że w sprawie powstał problem prawny na gruncie art. 65 § 2 k.c. Sąd Najwyższy wypowiedział się na temat wykładni tej normy oraz dyrektyw interpretacyjnych wskazanych w art. 65 k.c. w licznych orzeczeniach (por. przykładowo uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 1995 r., III CZP 66/95, OSNC 1995 Nr 12, poz. 168 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2017 r., V CSK 433/16, niepubl.), zaś przedstawiona przez skarżącego argumentacja zmierza nie tyle do zakwestionowania dokonanej przez Sąd wykładni spornych postanowień umownych, ile do zakwestionowania oceny skuteczności dokonywanych przez pozwanego potrąceń.

Skarżący wskazał także we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, że skarga jest oczywiście uzasadniona wobec niezauważenia przez Sąd Apelacyjny złożonych przez pozwanego dowodów z dokumentów i oparcia rozstrzygnięcia na ustaleniu, że pozwany nie przedłożył w postępowaniu sądowym not obciążeniowych O. S.A. dotyczących nałożonych na pozwanego kar umownych z tytułu nienależycie wykonywanych przez powoda usług, podczas gdy dokumenty te zostały przez skarżącego załączone do sprzeciwu od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na przyczynie kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 nakładało na skarżącego powinność wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia wskazanych przepisów prawa materialnego lub procesowego. Oczywiście tego naruszenia polega na tym, że jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby zagłębiania się w szczegóły sprawy lub dokonywania poszerzonej analizy istotnych dla wyniku sprawy przepisów. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego)

określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230).

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnieniu nie zostały wskazane konkretne przepisy procesowe, których rażące naruszenie miałyby doprowadzić do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być ustalenia dotyczące faktów, a przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego wyroku (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Po drugie, skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uzasadnieniem zaskarżonego wyroku nie potwierdza tezy pozwanego o ewidentnej wadliwości zaskarżonego orzeczenia, której stwierdzenie nie wymaga prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Z treści uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi wynika, że oczywistą zasadność skargi pozwany powiązał z niedostrzeżeniem, jego zdaniem, przez Sąd Apelacyjny złożonych przez pozwanego dowodów z dokumentów, podczas gdy z motywów zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Apelacyjny uznał te dowody za niewystarczające do wykazania wysokości wierzytelności przedstawionych do potrącenia, co prowadziło do uznania, że pozwany nie wykazał skuteczności materialnoprawnej dokonywanych potrąceń.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust.4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U z 2018 r., poz. 265).